

OBRAĆANJE PREDsjedNIKA SRBIJE I CRNE GORE SVETOZARA MAROVIĆA NA SKUPU IGMANSKE INICIJATIVE

(Beograd, 27. jun 2005)

Poštovana gospodo predsjednici, gospodo ambasadori, dame i gospodo,

Dozvolite mi da se, najprije, zahvalim prijateljima iz Igmanske inicijative što i današnjim skupom nastavljaju svoju važnu misiju i što su na taj način stvorili još jednu priliku za susret na vrhu Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore. Naš dijalog je zaista intenzivan, rekao bih i stalan i svi koji smo ovdje treba da budemo ponosni na činjenicu da nema dana da se u trouglu Bosna i Hercegovina – Hrvatska – Srbija i Crna Gora ne vodi dijalog o svim pitanjima koja su od značaja za naše građane i naše dobre odnose. Od suštinske važnosti za našu evropsku budućnost je, ne samo da očuvamo, već i da pojačamo tempo naše međusobne komunikacije.

Drago mi je što se ova sesija Igmanske inicijative održava u ovom trenutku i što upravo danas u Beogradu borave predsjednik Republike Hrvatske gospodin Stjepan Mesić i predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine gospodin Borislav Paravac. Drago mi je i što smo, zajedno sa svima vama, ovdje okupljeni oko plemenitih, civilizacijskih ciljeva, jer njihova promocija i istrajavanje na njihovom ostvarenju od temeljne su važnosti za mirnu i prosperitetnu budućnost generacija koje dolaze.

Bilo je posljednjih nedjelja i mjeseci i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini i u Srbiji i Crnoj Gori pokušaja da se otvore neke stare dileme, da se ponovo polemise o stvarima koje nisu predmet naše budućnosti, već prošlosti i da se takve opet nametnu kao suštinska pitanja naše budućnosti. Zadovoljan sam što smo svi zajedno preskočili tu zamku i što smo joj se suprotstavili snagom evropskih argumenata i gledanjem u budućnost. Niko od nas nema pravo da zaboravi prošlost, ali istovremeno još manje ima prava da prošlost suprotstavlja budućnosti, da vraća naša društva unazad i da evropske ciljeve konfrontira sa balkanskim traumama. Usuđujem se da u ime svih mojih ovdje prisutnih kolega konstatujem: Naš cilj je jasan. On se zove zajednička evropska porodica demokratskih i civilizovanih društava i taj cilj će biti ostvaren. Jedan od dokaza za to je i naš današnji skup i ideje oko kojih smo se okupili. Bez ikakvog nazovi političkog rizika, otići ću i korak dalje i reći da je to i cilj cijelog regiona.

Za dvije nedelje u Srebrenici će biti obilježena desetogodišnjica zločina nad nedužnim civilima. U vezi sa tim, Savjet ministara državne zajednice i ja lično osudili smo ovaj stravičan događaj koji se u svijetu i posebno u regionu doživljava kao simbol, kao paradigma za sva nedjela koja su tokom rata počinjena u Bosni i Hercegovini. Oni koji su ubijali u Srebrenici i koji su naredili i organizovali taj masakr nisu predstavljali ni Srbiju ni Crnu Goru, jer to je zločin pojedinaca, a ne naroda i zato se za zločin mora i pojedinačno odgovarati. Naša osuda zločina u Srebrenici ne završava se osudom neposrednih izvršilaca. Zahtevamo krivičnu odgovornost svih koji su, ne samo u Srebrenici, činili ratne zločine ili su ih organizovali i naredjivali. Zločinci ne mogu biti heroji. Svaka odbrana zločina pod bilo kojim izgovorom, takodje je zločin. Za Srbiju i Crnu Goru Srebrenica je i veliki zločin nad istorijom, tradicijom i kulturom srpskog i crnogorskog naroda, kao i nad tolikim njihovim žrtvama u nedavnim ratovima na prostoru bivše Jugoslavije i u dva svjetska rata. Ne treba zaboraviti nijedan

zločin, bez obzira ko su zločinci, a ko žrtve. Zato slučaj generala Mladića mora što hitnije biti završen. On se mora naći pred sudom u Hagu i siguran sam da će Vlada Srbije, koja je i posljednjih mjeseci pokazala visok nivo odgovornosti za izvršavanje tih obaveza, zajedno sa svima i u Srbiji i u Crnoj Gori i regionu i međunarodnoj zajednici naći najbrži i najefikasniji način da se Mladić nadje što prije u Hagu.

To je usbv da Srbija i Crna Gora skinu težak teret koji pritiska brzinu i uspješnost našeg ukupnog procesa pristupanja evroatlantskim institucijama. Odlaskom Mladića u Hag, Srbija i Crna Gora mogu do kraja 2005. konačno postati članovi Partnerstva za mir i ubrzano, ne samo početi, nego i završiti razgovore o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji. Bez obzira što znam da jedan dio naših građana još uvijek, iz različitih razloga, to do kraja ne zna, Mladićev odlazak u zatvor značiće slobodu za punu evroatlantsku integraciju Srbije i Crne Gore, a Mladićevo skrivanje i takva sloboda značiće i dalje zatvorena vrata za Srbiju i Crnu Goru i za ono što 80 odsto njenih građana u ovom trenutku žele, a to je da Srbija i Crna Gora što prije postanu punopravni dio Evropske unije. Zato ni kod koga na vrhu ni u Srbiji ni u Crnoj Gori nema dilema šta je dobro i nužno učiniti za prosperitet i evropsku budućnost građana Srbije i Crne Gore, šta je potrebno uraditi da odnose medju našim narodima i ljudima ne opterećujemo slikama zla i odbranom zločina, već pomirenjem, spremnošću da se solidarišemo u boli i tragediji gradimo budućnost multietničke ne samo trpejivosti, već multietničkog sklada i kontinuirane komunikacije.

Samo zadovoljenjem pravde možemo iskoračiti iz podjela prošlosti i definitivno se okrenuti ciljevima budućnosti. Zato želim danas i ovdje, pred kolegama iz Hrvatske i Bosne Hercegovine ali i pred predstavnicima civilnih društava naše tri države da ponovim i naglasim - Srbija i Crna Gora su odlučne i jedinstvene u rješenosti da svoje obaveze prema pravdi ispune do kraja i u što kraćem roku. Samo tako ćemo, kada je o Srbiji i Crnoj Gori riječ, ukloniti i posljednje hipoteke tragičnih ratova u kojima se raspala bivša Jugoslavija. Siguran sam da je to i najbolji odgovor onima u zemlji koji stalno žele da «vire u tuđe dvorište», a da prvo nismo očistili naše.

No, kao što rekoh, okrenimo se budućnosti. Svjedoci smo da u stvaranju uslova za bolju budućnost građana, za njihovo svestrano uključivanje u razne oblike života, te ostvarivanje i zaštitu njihovih prava, svuda u svijetu nevladin sektor odnosno nevladine organizacije, svakodnevno dobijaju na značaju. Može li neko danas da ospori ulogu koju na planu zaštite ljudskih prava ima Amnesty internacional, ili u zaštiti novinara i medija «Reporteri bez granica». Igmanska inicijativa i mnoge druge nacionalne i regionalne nevladine organizacije su se i do sada pokazale i dokazale kao pravi promoteri i vesnici drugačije klime u regionu i u zemljama u kojima deluju. Zato valja ovdje spomenuti posredničku ulogu koju je ovaj pokret nevladinih organizacija odigrao u međusobnom suspendovanju viznih režima između tadašnje SR Jugoslavije i Republike Hrvatske, kao i ekspertsku pomoć koju je u više navrata ponudila našim nadležnim ministarstvima. Poslednji takav rad, set od osam nacrta bilateralnih sporazuma koji se odnose na bitna područja međusobnih odnosa i koji mogu pomoći našim građanima da lakše riješavaju neke za njih životne probleme, su nam predstavnici Igmanske inicijative uručili na početku ove sesije. Ja, a verujem i moje kolege iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ćemo u okviru naših nadležnosti učiniti sve da ti sporazumi budu i potpisani.

Dobro je i što će u nastavku rada ove sesije Igmanske inicijative biti razgovarano o unaprijeđenju odnosa u oblasti kulture, jer je to oblast koja možda i najviše i najbrže može doprinijeti relaksiranju ukupnih odnosa između naših država, a do sada nije dovoljno korišćen. Lično sam uvek u svom političkom angažmanu poklanjao punu pažnju razvoju kulture i prožimanju kulturnih različitosti svih naroda našeg regiona. Danas sam ubijeđen da će to bogatstvo koje svi mi posjedujemo i dijelimo biti najbolja legitimacija očuvanja i afirmisanja nacionalnih identiteta svih nas pojedinačno, a čini mi se i i svojevrsni prepoznatljiv znak, ili kako je moderno reći «brend» regiona kada se sutra svi zajedno nađemo u Evropi. Zbog svega što sam rekao smatram da je na nama političarima da – ma koliko ponekad nevladine organizacije bile kritične prema našem delanju ili izostanku akcije - ohrabrujemo

ovakvo demokratsko samoorganizovanje građana oko različitih političkih, kulturnih, i svih drugih životnih pitanja koja ih preokupiraju. Njihovo je da ukazuju na probleme a naše da ih riješavamo, a ako ih ne riješavamo i da trpimo kritiku.

Dame i gospodo,

Naši prijatelji iz Igmanske inicijative su, kako im samo ime kaže, inicirali zajednički dokument – izjavu koju ćemo mi predsjednici danas potpisati. U tom dokumentu su detaljno nabrojani svi oni zadaci koji nas sve zajedno čekaju ako želimo – a želimo – da se odnosi između naših zemalja u potpunosti i u svim domenima potpuno normalizuju. Ja sve te zadatke neću ovdje nabrajati. Želim samo da naglasim u ime Srbije i Crne Gore, da smo saglasni i spremni, da na njima – zajedno sa civilnim društvom - upomo radimo i tako ostvarimo naš zajednički cilj: visoko razvijena demokratska društva, spremna da budu ravnopravan partner i član Evropske unije. Samo tako i tada će ono što se u dokumentu koji ćemo danas potpisati često naziva Dejtonski trougao, a i region u cijelini, prestati da bude svojevrsan politički «Bermudski trougao». Na zadovoljstvo i dobrobit svih njegovih građana.
Hvala na pažnji.